

KINDEREN VAN HET OERWOUD

DOOR
P. M. LEGÈNE

UITGEGEVEN DOOR
HET ZENDINGSGENOOTSCAP DER EVANGELISCHE BROEDERGEM. — ZEIST
POSTGIRO N°. 24696

KINDEREN VAN HET OERWOUD

D O O R

P. M. LEGÈNE

DUBBEL NUMMER

„LICHT IN DUISTERNIS” - No 1 EN 2
1952

UITGEGEVEN DOOR
HET ZENDINGSGENOOTSCAP DER EVANGELISCHE BROEDERGEN. — ZEIST
POSTGIRO NO. 24696

I.

HET OERWOUD.

Het oerwoud — wat is dat ?

Hier bij ons kennen wij geen oerwoud, dat wil zeggen een eindeloos groot woud, waar alles vanzelf groeit, waar mensenheden nooit hebben geholpen met planten en regelen van de bomen en al wat er groeit en bloeit. God zelf regelt daar alles, en heeft dat sedert duizenden jaren gedaan ; en Hij doet dat op Zijn eigen manier. Hij plant de bomen niet in lange rijen, allemaal bomen van één soort. Neen hier groeit alles door elkaar. Honderden planten van allerlei soort strijden hier om het leven ; en het wonderlijke is, dat, al lijkt het of het een het ander zou wurgen en doen stikken, het in werkelijkheid zo is, dat het een het ander helpt en draagt. Niets zou daar tot zulk een ontwikkeling en tot zulk een wonderlijke schoonheid komen, als deze strijd om het leven er niet was.

Nu is het zo, dat alles omhoog wil naar het licht. Zonder licht kan niets leven en bestaan, ook geen boom en geen plantje. Dat is een edele strijd, en nu trekt de ene boom de andere mee omhoog.

Doch niet alleen de bomen worstelen hier om het leven. Beneden in de aarde tusschen de bomen in, groeien duizenden planten, die zouden moeten sterven, als ze niet naar boven kwamen in het licht. En nu heeft God deze planten zo geschapen, dat zij zich kunnen vasthaken aan struiken en aan de stammen

van de bomen en zich op deze wijze naar boven kunnen worstelen, vele meters omhoog, door dicht struikgewas heen, totdat zij boven het licht bereiken.

Vaak zien wij daarbij de wonderlijkste dingen gebeuren, waardoor het oerwoud zulk een vreemd, bijna toverachtig uitzien krijgt. Deze zich omhoog slingerende planten verlaten vaak de boom of tak, waar zij zich aan vast hadden gehaakt, gaan dan met

Het ondoordringbare oerwoud

hun soepele stengels, die volgens de wet van de zwaartekracht naar beneden moesten vallen, schuin door de lucht heen, maken de wonderlijkste kronkelingen, totdat zij zich aan een andere boom of tak vasthaken en nu daar omhoog klimmen.

Vele zulke klimmende planten ontmoeten elkaar aan de boomstammen of in de lucht, omstrengelen

elkaar en verenigen zich tot een bijna ondoordringbaar weefsel. Maar hoe ook door elkaar gestrengeld of geweven, omhoog moeten zij en omhoog gaan zij.

Maar terwijl deze plantjes zich een weg naar boven banen, ontmoeten zij lianen, die van boven naar beneden willen. Deze lianen, of luchtwortels, worden namelijk naar beneden gestuwd door planten, die boven aangekomen zich aan grote bomen vastgehaakt hebben en daar nu geen voldoende voedsel vinden om te kunnen groeien en bloeien. Met onweerstaanbare kracht banen beide zich een weg naar hun doel, alle hindernissen overwinnend.

Samen vormen deze naar boven en naar beneden strevende planten en luchtwortels de grilligste en meest onverklaarbare figuren, zo kunstig in elkaar gevlochten, dat men er met verbazing naar kijkt en de Schepper prijst, die in de natuur zulk wonderlijke krachten heeft neergelegd.

Wanneer dan al deze planten hun doel boven bereikt hebben, dan spreiden zij zich daar uit over de machtige kronen der woudreuzen en bedekken alles met een wonderschoon tapijt van bloemen in allerlei kleuren. Dat is hun betaling aan de woudreuzen, omdat zij, die zelf geen bloemen kunnen voortbrengen, hen naar boven in het licht geholpen en gedragen hebben.

De last, die de woudreuzen op deze manier moeten dragen, is soms enorm groot. Ja, vaak zijn zij zo in duizenden van deze klimplanten begraven, dat men van de boom zelf niets meer ziet.

Maar bovendien moeten zij vaak ook de last dragen van tal van parasieten, dat zijn woekerplanten, die zich aan de stammen en takken vasthaken in zulk een hoeveelheid, dat de boom erdoor bedekt wordt. Zij willen hun voedsel stelen van de boom; maar dikwijls gelukt dat niet in voldoende mate.

Waar boze geesten op hen loeren

Daarom sturen zij luchtwortels naar beneden om uit de grond of uit het water te halen wat zij nodig hebben voor hun bestaan daarboven in licht en lucht. Doch ook deze betalen vaak aan de bomen, die hen dragen, met de schoonste bloemen.

Oerwoudidylle

Er zijn er zelfs prachtige en kostbare orchideën in allerlei kleuren onder. Wij vinden er ook een van de schoonste aller bloemen, „de Koningin der Nacht“. Dat is een soort klimcactus, die grote, witte bloemen voortbrengt, die een sterke geur verspreiden, zodat men ze op grote afstand ruikt. Maar deze prachtige bloem is net zo grillig als al het andere in het oerwoud: ze bloeien alleen maar in de nacht, en wel slechts enkele uren van één nacht. Als de zon opkomt, hangt de schone bloem weer slap en dood.

Het oerwoud heeft iets geheimzinnigs, bijna tover-

achtigs, iets dat je bang zou kunnen maken om er alleen te zijn. Je hoort er zo vreemde geluiden; je ziet er zo wonderlijke dingen; er hangt overal zo'n vreemde sfeer. Je zou helemaal niet verbaasd opkijken, als er plotseling een stel levende kabouters, in plaats van de apen, aan de takken van de bomen hing en allerlei kunstjes uithaalde; als er ineens een ontzaglijke reus voor ons stond, of als er feeën of elfjes verschenen, die op het water kwamen dansen en wonderlijke liedjes zongen.

Heel vreemd is dat woud pas in de nacht, als alles in diepe duisternis is gehuld. Dan komen alle „geesten" van het woud in actie. Duizenden torren en insecten vullen dan de lucht met hun muziek. Het is een wonderlijk orkest, dat dan onophoudelijk speelt. De lucht trilt er van. Wie deze symphonie van het oerwoud heeft gehoord, die zal er altijd weer naar terugverlangen. Je ligt in je hangmat tussen de bomen en kijkt en luistert. Ja, er valt ook in de duisternis wat te kijken: de torren vliegen met lichtende lantaarntjes aan op en neer, heen en weer en lijken op vallende sterren, die echter slechts een stuk naar beneden vallen om dan weer omhoog te gaan. Hier en daar in de bomen zitten lichtjes, die aan- en uitgaan. En als de maan zijn stralen over dat donkere woud spreidt, dan ontstaan er de meest fantastische figuren, die vaak op spoken lijken.

In deze symphonie van het oerwoud speelt heel de natuur mee; niet alleen de torren en insecten, de nachtvogels en krekels, maar ook de dieren. De brulapen spelen de contrabas, zodat alles er van trilt. Een oude papa heft een lied aan, en onmiddellijk zetten alle leden van de familie hun „doelzaken" in beweging en maken een geluid, dat niet overtroffen kan worden door enig jazz-orkest. Ook

andere wilde dieren laten wel eens hun geluid horen. En vergeten wij niet de zingende en fluitende kikkers en het bijna angstwekkend geluid van reusachtig grote padden. Als er dan nog bijkomt het ruisen en bruisen van een waterval in de nabijheid en het ritselen van de droge palmtakken, door de wind heen en weer bewogen, dan is de symphonie compleet.

Surinamese trotse stromen

Maar het Surinaamse oerwoud zou niet zijn wat het is, zonder de rivieren, zijn machtige stromen, die als zilveren reuzen slangen door het donkere woud kronkelen. Wie nooit in een corjaal een reis door het oerwoud heeft gemaakt, wie niet in een hangmat aan de oever van de rivier de nacht heeft doorgebracht, hij kent de schoonheid van Suriname niet.

Deze rivieren zijn de trots van Suriname. Majestueus en schoon zijn ze, onbevaarbaar voor andere mensen, dan voor de zonen van het woud, de Bosnegers en de Indianen.

Ja, schoon zijn ze met hun bruisende watervallen en stroomversnellingen, met hun idyllische eilanden, hun soms huizenhoge rotsblokken, met de hoge muren van het oerwoud aan beide oevers, waar apen aan de takken stingeren, waar bonte papegaaien krijsend opvliegen, waar watervogels in bonte kleuren hun voedsel zoeken, waar goudglimmende kolibries aan de bloemen hangen en er de honig uitzuigen samen met allerlei soorten vlinders in fantastische kleuren.

Zo glijdt onze boot langs al deze schoonheden der natuur en vol belangstelling kijken wij naar de kleurenschakeringen, totdat een vreemd geluid onze aandacht trekt. Het lijkt op het geluid dat wij kennen van de oorlog en nu ook wel eens horen: van een heleboel vliegmachines in de lucht. Wij kijken omhoog, maar zien niets. Daar is ook niets te zien, want het geluid komt van omlaag, van een waterval, die wij naderen. Het duurt ook niet lang, of wij zien een schuimende watermassa in de verte. Het geluid wordt sterker en sterker. Iedere spier in de armen van de Bosnegers, die ons roeien, worden gespannen. Er begint een worsteling tussen deze gespierde armen en de woeste elementen. Als er geen ongeluk gebeurt, dan zullen de armen het winnen. Wel duizendmaal wonnen zij reeds deze strijd, die tot het dagelijkse leven van de Bosnegers behoort.

Wij kijken naar hun naakte lichamen. Het lijkt ons, of hun huid gaat glimmen van borrelende levenskracht, die nu in de strijd wordt geworpen. Hier zijn de Bosnegers in hun element. Dat is hun

sport. Zij gillen het uit van plezier, terwijl zij zich in de strijd werpen.

Met onstuimige kracht stort het water naar beneden en dreigt alles te verpletteren, wat in zijn greep komt. Het spuit woest over de boot heen, die tot ondergang gedoemd schijnt te zijn. Maar met net zo onstuimige kracht duwen de Bosnegers met hun koelas (lange stokken) de boot voort bij voortvoor-

Wij bewonderen hun mooie, naakte lichamen

uit. Soms gaat zij wel ook een stukje achteruit, maar nooit lang, als tenminste niet een van de koelas breekt. Want dan gebeurt er een ongeluk; dan stort de roeier op zijn hoofd in het water tussen de rotsen in. Het is een wonder Gods, als hij daar weer levend uit komt, en ook als de boot niet omslaat. Want drie mannen, en soms nog meer, zijn nodig

om een boot veilig door een waterval heen te brengen. Niemand kan ook iets doen om de ongelukkige te helpen, want dan is alles verloren.

Naar beneden toe gaat het wel gemakkelijker, maar dan is het nog gevaarlijker. Want vliegt de boot in de vaart tegen een rots of tegen een steen onder water, dan breekt zij vaak of slaat om, en al wat er in is, wordt door de stroom meegesleurd.

In de stroomversnellingen

Maar het wordt tijd, dat wij vragen, wie hier in deze vreemde wereld woont, waar niets dan dit machtige, toverachtige oerwoud te zien is, geen winkel, waar wij iets kunnen kopen; geen bakker, waar wij brood kunnen halen; waar geen telefoon of telegraaf is; geen post die ons brieven bezorgt of onze brieven meeneemt; waar geen couranten verschijnen en geen radio ons vertelt, wat in de

wereld daarbuiten gebeurt. Het schijnt dat wij ons buiten de wereld bevinden.

Zouden hier alleen apen, tijgers, panthers en andere wilde dieren, slangen en krokodillen wonen? Ja, die zijn er zeker. Er zijn zelfs slangen, die vele meters lang zijn en zo dik als een boom, vooral wanneer zij zich volgevreten hebben aan een hert, een wild varken of soms ook wel aan een mens.

Dit is de wereld der Bosnegers. Wij ontdekken juist een dorp, verborgen achter bomen en struiken en zetten daarheen koers.

II.

BIJ DE BOSNEGERS.

We stappen aan wal en zien zwarte mensen, die bijna naakt zijn, rondom hun hutten, die haast allemaal van palmladeren zijn gemaakt, en waarvan vele er heel primitief en vervallen uitzien. Bij het zien van ons blanken lopen de meeste vrouwen en kinderen weg, ook wel de mannen, vooral wanneer zij een fototoestel bij ons ontdekken.

Het is een heidens dorp van de Bosnegers, waar wij ons nu bevinden. De Bosnegers zijn animisten en aanbidden en dienen de geesten.

Maar wie zijn deze Bosnegers? Ja, die hebben niet altijd hier gewoond. Hun voorvaderen woonden in Afrika. Maar daar werden zij door de slavengagers geroofd, met een schip naar Suriname gebracht en als slaven aan de plantages verkocht.

Het leven op die plantages was echter zo droevig en ongelukkig, dat velen verkozen, het grote oerwoud in te vluchten, waar de blanke mensen nooit konden komen om hen te vangen en weer tot slaven te maken. Dat zij daar misschien door een lijger zouden worden doodgebeten, door een reuzenslang zouden worden opgegeten of van koorts of honger zouden sterven, dat deerde hen minder, als zij maar vrij kwamen van de wrede slavernij, die niet te dragen was.

In de duisternis van de nacht slopen zij van de plantage weg, het grote bos in, verder, verder, door

het dichte, bijna ondoordringbare woud heen, waar vergiftige dampen hingen en hen bijna deden stikken en waar duizenden, ja miljoenen muskieten, mieren en andere insecten door hun beten en steken hen half krankzinnig maakten; waar de honger hen vreselijk kwelde en velen deed bezwijken. Vaak moesten zij zieken en stervenden achterlaten; het ging immers om hun vrijheid, die boven alles gaat.

Kijkje in een bosnegerdorp

En ieder ogenblik konden zij achtervolgd worden. Zo was er geen tijd om te wachten op herstel van een zieke.

Doch niettegenstaande al deze bijna onoverkomelijke moeilijkheden, bereikten de meesten hun doel achter de grote watervallen, waar blanken nooit zonder hun hulp konden komen.

De tijding van een geslaagde vlucht drong door

van plantage tot plantage. Zo waagden ook anderen het. Maar wee hen, als het niet lukte, als zij verraden werden! De straf, die hen dan trof, was meer dan verschrikkelijk. Maar hier en daar gelukte het en zo groeide langzamerhand de macht van deze vluchtelingen, zo dat de plantages nergens meer veilig waren. Want in de donkere nachten trokken zij uit hun schuilplaatsen, overvielen een plantage, doodden wat zich verzette, plunderden de plantage van alles, wat zij nodig hadden en trokken dan weer het eindeloze oerwoud in met al de slaven van de plantage.

Toen de Blanken merkten, dat zij hun niet meer de baas konden zijn, maar in voortdurende angst om hun leven en hun bezittingen moesten verkeren, probeerden zij een ander middel. Zij huurden Indianen om de Negers te overvallen en hen levend of dood op de plantages terug te brengen. Konden zij hen niet levend brengen, dan maar hun hoofden of scalpen, waarvoor zij een grote beloning ontvingen.

Levend zullen zij niet velen hebben kunnen brengen, want het lot dat zulke ongelukkigen trof, was erger dan de dood. Zo vochten zij liever tot de laatste man toe en lieten den Indianen alleen hun hoofden of scalpen.

Maar het duurde niet lang, of er waren zo vele negervluchtelingen in het oerwoud, dat zij met succes de strijd tegen de Indianen konden aanbinden. Nu trokken zij door het oerwoud heen op zoek naar deze aartsvijanden en verraders. Tal van Indiaanse dorpen gingen in vlammen op. Het was vreselijk, wat er nu gebeurde. En het ergste was, dat ook hier de Blanken de schuldigen waren. Helaas gingen ook al onze bloeiende zendingsposten onder de Indianen in vlammen op. De Negers wisten immers geen verschil tussen deze vreedzame christen-Indianen,

die geen deel aan de moorden op de Negers hadden gehad, en de heidense Indianen.

Pas toen deze vijanden onschadelijk waren gemaakt, voelden de Negers, die sedert die tijd Bosnegers heten, zich veilig.

En om zich zelf veilig te stellen, sloten de Blanken nu ook vrede met de Bosnegers, verklaarden hen vrij en schonken hun tot eigendom het hele land boven de vallen.

Het opperhoofd der Paramaccanen

Nu konden zij dus rustig aan 't werk gaan om hun eigen staat op te bouwen onder opperhoofden, die hen regeren, onder tovenaars, die hen beschermen zouden tegen geesten en al de geheimzinnige machten in de lucht, op de aarde, in het water ; onder

medicijnmannen, die de geneeskrachtige kruiden moesten zoeken en toebereiden in de vorm van medicijn, maar ook wel in de vorm van amuletten en andere afweermiddelen. Verder kreeg ieder dorp een „burgemeester“, die door een of meer bastians werd bijgestaan en die in het dorp gezag uitoefenden.

Zij verdeelden zich verder in stammen, waarvan ieder een bepaald stuk van het oerwoud in bezit nam, waar zij konden jagen, vissen en planten.

Al waren zij nu veilig ten opzichte van de Blanken en de Indianen, veilig voelden zij zich heus niet. Zij waanden het woud vol van boze geesten, demonische wezens en allerlei geheimzinnige machten en krachten, die overal schuilden, vooral in de grote bomen, die daarom „heilig“ werden verklaard, waar zij hun offers brachten, en die nooit aangehaakt of beschadigd mochten worden. Maar ook merkwaardig gevormde stenen, rotsen, en welke voorwerpen ook, die afweken van het gewone, beschouwden zij als woonplaatsen der geesten. Dit goldt ook ten opzichte van de watervallen. Om over een waterval te gaan, moesten zij eerst een offer brengen aan de geesten, die daar woonden. Zo bouwden zij bij de grote watervallen een soort tempeltje met een afgodsbeeld. Wee hem die hier zijn plicht niet deed en de voorgeschreven offers niet bracht, onbarmhartig trokken de geesten dan de boot naar beneden.

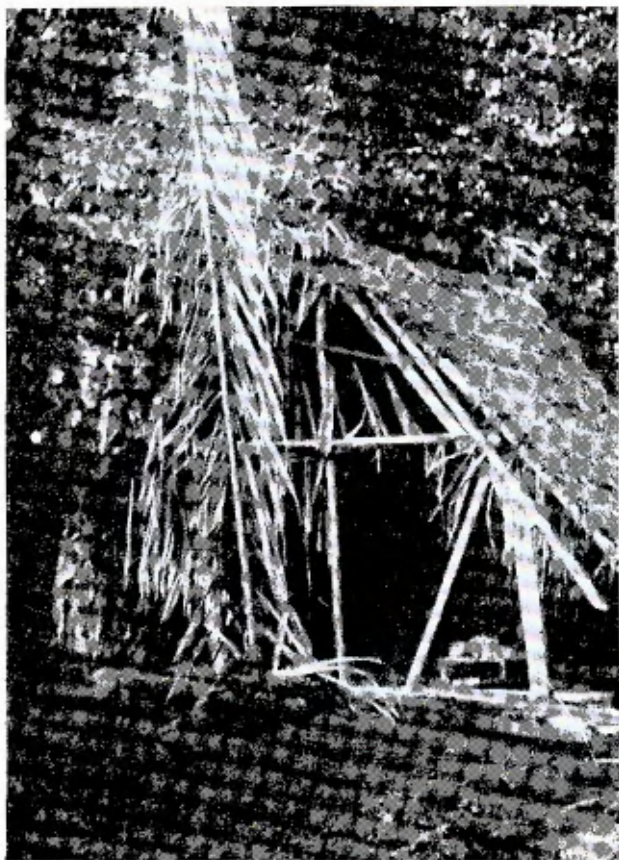
Maar ook sommige dieren werden heilig verklaard en mochten niet worden gedood, zo de tijger, die zij opa en de reuzenslang, de boa constrictor, die zij papa noemden. Ook aan deze gevaarlijke dieren brachten zij trouw hun offers.

Doch er dreigden ook gevaren van de kant van mensen. Daar was b.v. „het boze oog“ of „de boze

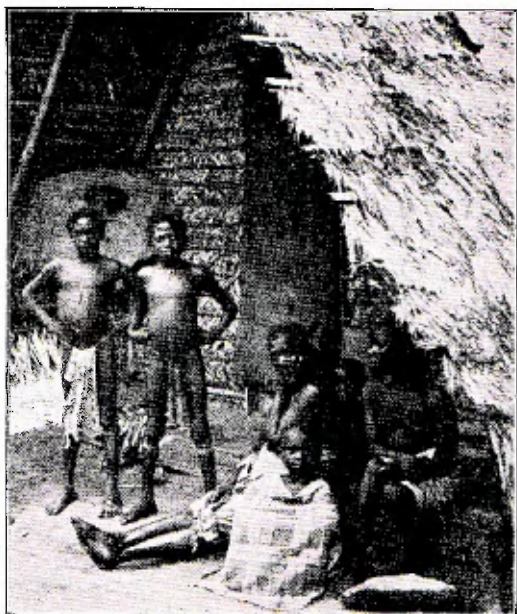
Heidense moeder met kind

tong", beide zeer gevaarlijk. Door met een jaloers oog naar iets te kijken, b.v. naar een kind, kon men het voor altijd ongelukkig maken, ja zelfs doden; en door iemand te vloeken kon men hem melaats,

Offerplaats voor de geesten

blind, krankzinnig of op andere manier ongelukkig maken. Als een boos mens, een vijand, maar een haar of een stuk nagel van je in zijn bezit had, dan was je aan zijn wraakzucht uitgeleverd, en het ergste kon met je gebeuren. Maar niet het minst vrees-

Angstig turen zij naar de vreemdelingen

den zij de verschrikkelijke uitwerking van allerlei vergif en van bacteriën, waar zij handig mee wisten om te gaan en vijanden uit de weg te ruimen.

Zo werd hun hele „godsdienst” opgebouwd als een verdedigingssysteem tegen al deze vijandige

machten en krachten, die hen van alle kanten bedreigden. Er was „algemene dienstplicht”. Iedereen was verplicht mee te doen bij al wat voor deze verdediging nodig was. Anders was hij een landverrader en werd zwaar gestraft.

Wij zullen liever niet gaan kijken, als er ziekte of andere nood in het dorp is en zij met al hun don-

Er was geen tijd om te vluchten

kere praktijken en toverhandelingen proberen de boze geesten te verdrijven of te verzoenen. Wat wij daar te zien en te horen zouden krijgen, zouden wij nooit meer vergeten. Dit geldt heel in het bijzonder als er een dode is. Dan moeten wij liever in zulk een dorp niet aan land stappen.

Maar nu schijnt hier in dit dorp alles rustig te zijn. Wij gaan het dorp in en kijken belangstellend

naar al de afweermiddelen, die overal aangebracht zijn om de boze geesten op een afstand te houden van het dorp en van de hutten.

Arme mensen, die altijd in zulk een angst moeten leven!

Wat zien ze er ruw en wild uit. Hun ogen spreken van de grote angst, die hen altijd vervult. Sommigen kijken ons zeer vijandig aan. Wat willen die blanke mensen in hun dorp? Hoe zullen de geesten het opnemen, dat zulke vreemde mensen hun vesting bekijken en beloeren en met hun fototoestellen ook nog „trekken“? Dat moet ongeluk in het dorp brengen.

De tovenaars, die daar vlak vóór ons blijft staan, wil beschilderd met toonaarde, draait zenuwachtig zijn amulet, dat hij om zijn arm draagt, om daarmee de gevaren zo veel mogelijk af te weren.

Kinderen pakken gillend de moeders beet om beschermd te worden; anderen verdwijnen als konijnen in hun holen, waar zij dan, bevend van angst, zitten te loeren en afwachten, wat er verder gebeurt zal. Met deze kinderen willen wij ons nu bezig houden en onderzoeken, wat hun lot hier is en hoe zij in deze wereld van demonen en boze geesten opgroeien.

III

DE KLEINE BOSNEGERKINDEREN.

Hier bij ons ligt een klein kind in een wiegje of bedje, en zijn moeder durft het zelfs in de nacht alleen te laten liggen. Maar zo is het niet bij de Bosnegers. Daar laten de moeders haar kleine kinderen nooit alleen. Overdag dragen zij de heel kleintjes in een doek op haar rug. De eerste maanden zie je het kind helemaal niet; maar als het vier-vijf maanden oud is, dan komt de zwarte krullebol uit het

Veilig in moeders armen

doek te voorschijn en kijken twee donkere ogen de wereld buiten dat doek met verbazing aan.

Ook als de moeders dansen voor de geesten en bij dodenfeesten, blijven de kinderen in het doek op de rug van de moeder. Zo krijgen zij van hun allereerste levensdagen het rythme van de dans in hun lichaampje. Het is dus niet verwonderlijk, dat zij, zodra zij kunnen lopen, ook kunnen dansen. Als het niet zo ernstig was, dan zou je je lachen niet

Wat zal die blanke man hun doen ?

kunnen inhouden, als je het kleine, zwarte grut, met hun dikke buiken en met een doodernstig gezicht mee ziet dansen tussen de opgewonden me-nigte in.

Als een kind te groot wordt voor het doek, dan komt het op de heup van de moeder. Daar zit het ook veilig. Doch, nu is de moeder dan niet meer zo vrij in haar bewegingen bij haar werkzaamheden. Dan moet zij het soms naast zich neerleggen of neerzetten, want het kan nu zitten. Maar zij zal het toch nog altijd heel dicht bij zich houden om het te kunnen beschermen tegen alle aanvallen van boze geesten, het boze oog of wat ook.

Trouwens, de tovenaer heeft in dat opzicht ook zijn best gedaan. Voor een goede betaling heeft hij sterke amuletten gemaakt, die het kind nu om de armen, de nek en misschien ook om de buik draagt. Maar loch, je kunt nooit weten, of deze amuletten heus sterk genoeg zijn om het tegen alle gevaren te beschermen. En stel je voor, dat de moeder even haar baby alleen liet, en een boze geest dan kans zag, door de mond in de buik van het kind te komen en het ziek te maken!

Maar al waken de moeders nog zo goed over haar kinderen, zij kunnen toch niet voorkomen, dat de allermeeste sterven. Van de honderd babies beneden een jaar sterven er zestig tot zeventig. Die mensen kennen geen ziekte. Zij kennen alleen de boze machten, die wij reeds genoemd hebben, als oorzaak van ziekte en dood. Zij weten ook niet wat besmetting is, hebben geen verstand van goede voeding. Daar zij geen koeien en geen geiten hebben, is er ook geen melk. Als een moeder dan haar kindje zelf niet voeden kan, dan moet het van honger sterven. Want al zou een andere moeder het

wel kunnen doen, zij zou het niet wagen, want zij vreest, dat, als zij een kind, dat de geesten willen hebben, van de dood zou redden door het te voden, de vertoornde geesten dan haar eigen kind zouden nemen. Zo zien wij zulk een kind heel langzaam de hongerdood sterven.

De „geesten” zullen spoedig deze jongen komen halen

Als dan het kind dood is, dan schreeuwen en gillen al de vrouwen van verdriet, en zij dragen het weg, het dorp uit, het bos in en werpen het daar neer voor de geesten, terwijl zij voortdurend gillen en roepen: „Waarom sterven toch onze kinderen, waarom sterven toch onze kinderen?” En niemand daar kan een ander antwoord geven dan dat dit komt, omdat zij de geesten hebben vertoornd. Maar waarmede hebben zij hen vertoornd? Ja, dat weet

De tovenaar in actie

ook niemand. De tovenaar moet dat uitzoeken en zeggen, wat er verder gebeuren moet om hen te verzoenen.

Er zijn heel veel erge ziekten, waaraan de kinderen sterven. Soms staan moeders voor ons met een kind, dat niets is dan een geraamte of dat er vreselijk uitziet door tropische zweren, grote wonden, exceem over het hele lichaam of brandend van koorts, en dan smeken zij : „O red mijn kind !” Soms horen wij ook : „Het is mijn laatste ; de geesten hebben al de andere weggenomen !”

Ja, hoe graag zouden wij ze willen redden ; maar dan moeten zij ver weg van het dorp en van de moeder, naar ons zendingshospitaal te Kabel, in het oerwoud van Suriname. Maar dát durven de meeste moeders niet. En zo gaan zij door met hun offers aan de geesten te brengen, opdat zij het kind niet zullen doden. Maar in de meeste gevallen bereiken zij alleen, dat ook dat kind moet worden weggeworpen.

Zodra de kinderen kunnen lopen, gaan zij ook van de heup af, tenminste als zij niet een lange tocht mee moeten maken in het bos, want dan gaan zij er weer op. Maar nu begint een heel andere periode in het leven van het kind ; nu moet het beginnen te leren, zich zelfstandig tegen alle gevaren te beschermen. En daarvoor is heel wat nodig. Daarover zullen wij nu horen.

IV.

IN DE SCHOOL VAN HET LEVEN.

Neen, scholen, zoals hier bij ons, kennen de Bosnegers niet, dan alleen daar, waar de Zending een school heeft. Daarover zullen wij later horen.

En toch moeten de kinderen daar ook veel, zelfs heel veel leren, heel veel weten, teneinde in die wereld te kunnen bestaan. Beide, jongens en meisjes, moeten weten, welke gevaren hen omgeven en hoe zij aan die moeten trachten te ontkomen. Zij moeten weten, wat zij niet mogen doen om de geesten niet te vertoornen. En dat zijn heel veel dingen. Dat houdt verband met hun lopen, zitten en liggen, met hun eten en drinken, met de werkzaamheden, die zij moeten verrichten, met bepaalde dagen en tijden, met de schaduw en de zon, met bepaalde bomen en dieren, met de maan en de sterren, met watervallen en reizen.

Als onze kinderen hier dat alles moesten leren, dan zouden zeker jaren van school en onderwijs nodig zijn.

En hoe meer zij van deze dingen leren, hoe donkerder hun ogen worden. Want nu gaan zij beseffen, hoe ernstig het leven is. Daarom zien wij ze ook nooit spelen. Zij kennen trouwens geen spelletjes. Zij lachen ook nooit. Daar valt niets om over te lachen. De ernst en de angst beheerst hun leventje.

Als zij wat groter zijn, dan begint het onderwijs in de gewone dingen van het dagelijks leven, hoe

aan hun kost te komen. De jongens leren schieten met boog en pijl. Zij beginnen met een heel kleine boog, die hun vader of een oudere broer of een oom voor hen maakt. Ja, de oom, de broer van de moeder, speelt daar een heel grote rol. Hij heeft meer over de kinderen te zeggen dan de eigen vader. Hij regelt alles voor de kinderen en bepaalt wat zij moeten worden, met wie zij moeten trouwen, waar zij mogen wonen, als zij een eigen huis moeten hebben en honderden andere dingen.

Vissende jongens

Als dus de jongen zes, zeven jaar oud is, begint hij te leren schieten, zwemmen, roeien, vissen, helpen bij huizenbouwen, het erf schoonmaken, wieden in de kostgrond, enz. Zij maken lange reizen met de ouders mee, vooral wanneer zij met houtvloten naar Paramaribo reizen. Zulk een reis duurt

soms maanden, uit heel verre plaatsen wel jaren. Daar leren de jongens al de gevaren in de river kennen in de verschillende vallen. Dat is wel het zwaarste en meest gevaarlijke werk, dat een Bosneger te doen heeft en zonder een geweldige kennis van zaken, zonder de honderden kilometers lange

Vissen schieten in de watervallen

rivier precies te kennen en te weten, wanneer en waar je niet of wel met je vlot door kunt, zou hij spoedig niet alleen zijn kostbare lading, maar ook zijn leven kwijt zijn.

Wanneer zijn ogen voldoende geoefend zijn, zodat hij op een afstand iedere steen in het water

onderscheiden kan, dan krijgt hij op reis een verantwoordelijke taak, dan wordt hij voorop gezet in de boot om met zijn koela tussen alle rotsen, zichtbare en onzichtbare belemmeringen doorheen te sturen. Dan voelt hij zich pas een man, vooral wanneer hij dan ook in de rij der volwassenen is opgenomen en een lendendoek heeft gekregen.

De kleine jongens vissen met de hengel. Maar dat is kinderspel. Eerst wanneer hij met pijl en boog een grote vis heeft geschoten of met een haas of een ander dier naar huis komt, is hij een visser en een jager geworden. Dan moet hij nog leren bomen ombakken, hij moet de verschillende houtsoorten en de prijs er van leren kennen. Als hij zo ver is, dan is zijn opvoeding zo ver gevorderd, dat hij trouwen mag. Maar voor dat hij zijn vrouw krijgt, moet hij voor zich zelf een woonhuis, een keukenhuis, een huis op het veld en een boot gebouwd hebben. Maar ook voor zijn vrouw moet hij zo vele huizen gebouwd, een boot, banken, haarkammen en andere sieraden en huishoudelijke voorwerpen gemaakt en voor een hangmat, voor potten en pannen gezorgd hebben. De vrouw, of beter gezegd, de familie van de vrouw, eist dat zij haar eigen bezittingen heeft, zodat, als de man haar verveelt, of hij niet goed voor haar zorgt, zij in haar eigen huis kan gaan wonen.

Met de meisjes is het natuurlijk anders. Zij leren niet jagen met boog en pijl. Zij hoeven geen bomen om te hakken of houtvloten naar Paramaribo te brengen. Maar toch eist hun opvoeding ook heel wat tijd en hoofdbreken. Zij moeten leren koken, spinnen, matten vlechten, potten en pannen van klei maken, een kostgrond beplanten en oogsten en van cassaba pannekoeken of een soort brij maken. Maar ook zij moeten leren roeien, zwemmen en vis-

sen. Zij vissen echter heel anders dan de mannen of de jongens. Met hun vijf of zes duiken zij tegelijk in het water in de buurt van rotsen, en onder water zwemmend drijven zij de vissen in gaten van de rotsen. Daar pakken zij ze met de handen, stoppen ze met de kop naar binnen in hun mond om de handen weer vrij te krijgen voor nieuwe vangst, en als zij dan twee of drie spartelende vissen in de mond en een of twee in iedere hand hebben, dan komen zij

Vissende vrouwen

naar boven, werpen alles in de boot en duiken opnieuw onder water. Hoe ze het zo lang onder water kunnen uithouden, is een raadsel, eigenlijk ook hoe zij onder water zwemmende de mond open kunnen doen en vissen daarmee vasthouden, zonder dat zij water binnen krijgen en stikken. Maar dat vinden zij zelf heel gewoon, want „je hoeft toch alleen je tong in het keelgat te stoppen ; dan komt het water niet verder dan in de mond en doet je geen kwaad“, antwoorden zij ons lachend.

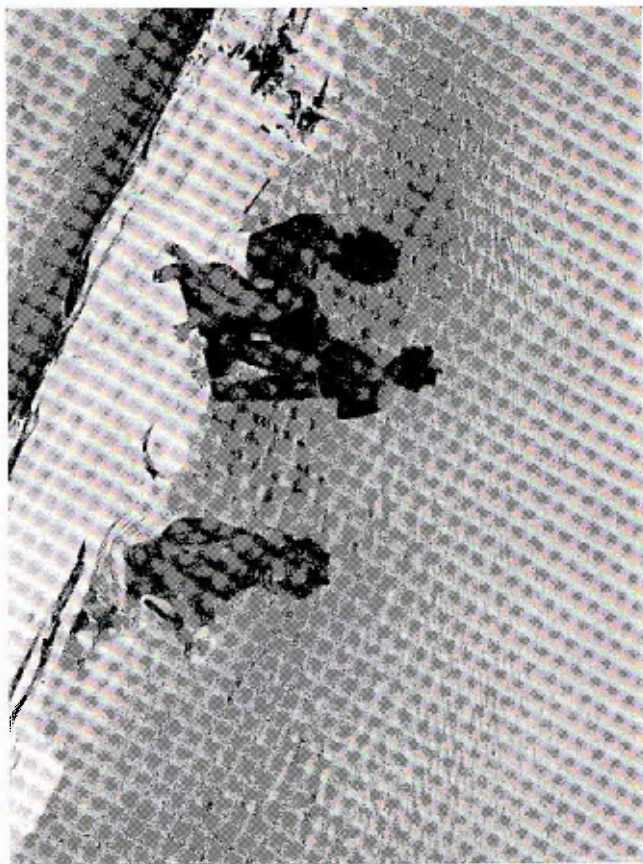
De meisjes worden meestal uitgehuwd, als ze vijftien-zestien jaar oud zijn. Op dezelfde dag worden zij dan opgenomen in de rij der volwassenen en krijgen nu ook een lendendoek. Nu mag zij nooit meer naakt lopen.

Bij al deze uitwendige dingen, die de jongens en meisjes moeten leren, gaat natuurlijk ook het onderwijs in de „godsdienstige” dingen door. Hun hele leven is opgebouwd op godsdienst of beter gezegd op geestendienst. Alles in het leven houdt daarmede verband, en wee hem of haar, die met deze dingen niet op de hoogte is of er zich niet aan houdt.

Wee ook de man, die lui is of op andere manier niet goed voor zijn vrouw zorgt. Haar familie zal er wel voor zorgen, dat dit in orde komt, of ze nemen haar van hem weg of leggen hem een zware boete of straf op, soms heel vernederende straffen, b.v. door hem in het openbaar vrouwenarbeid te laten verrichten of hem af te ranselen. Het laatste neemt hij nog liever dan het eerste.

Dit alles lijkt misschien heel interessant en een leuke jeugd. Maar toch overheerst daar altijd het sombere, de angst. Hoe zou het ook anders kunnen, daar de kinderen toch steeds al de vreselijke afgoden-, geesten- en dodenfeesten bijwonen, waarbij de ouderen als bezetenen zijn en er de vreemdste dingen gebeuren? Hoe zou het anders kunnen, als zij bij dag en nacht gewaarschuwd worden tegen loerende geesten, toverij, het boze oog en al zulke dingen; als zij overal, waar zij gaan en staan, moeten letten op gevaarlijke wezens, geheimzinnige machten en denken aan een aantal van wetten, die niet mogen worden overtreden, willen zij niet het ergste riskeren.

Neen, het kan daar niet anders. Zij kennen geen God in de hemel, die de mensen liefheeft en hen be-

De meisjes helpen moeder met 't eten klaar maken

schermt tegen al deze boze machten en te midden van zo vele gevaren. Zij weten niets van een Heiland, die ook bij hen wil zijn om hen te leiden naar een rijk van vrede en zaligheid, waar geen nood en dood meer zal zijn en waar geen boze macht hen ooit bedreigen kan of zal. Daarom is hun blik zo donker. Die hele donkere wereld, waarin zij leven,

Kleine „wasvrouw” aan het werk

weerspiegelt in hun ogen, en het lijkt zelfs of de boze geesten in die ogen dansen.

En hoe ontzettend moeilijk is het, om in deze wereld, die lijkt op een concentratiekamp, waar ieder mens en ieder kind door demonen en boze geesten wordt bewaakt, iets voor hen te doen. En toch ge-

Zou het gevaarlijk zijn? Liever gauw naar moeder toe!

beurt het wonder, dat het Evangelie in deze duisternis binnendringt en een ziel zó trekt, dat alle banden van de Boze niet sterk genoeg zijn om die mens vast te houden.

In het volgende willen wij daar iets over horen.

V.

IN EEN CHRISTENDORP DER BOSNEGERS.

Ja, er zijn christendorpen. Bosnegers die christenen willen worden, kunnen niet in de heidense dorpen blijven wonen. Daar zouden zij mee moeten doen aan al de heidense praktijken in de verdediging van het dorp tegen de boze geesten. Als iemand christen wil worden, dan moet hij naar een christendorp verhuizen, waar de heidenen geen macht en zeggenschap over hebben.

Maar voor dat iemand deze stap doet, moet er eerst heel wat in zijn leven gebeurd zijn: het Evangelie moet tot in het diepst van zijn hart doorgedrongen zijn en hem vrijgemaakt hebben van de knellende angst voor wraakgeesten en andere machten der duisternis, waarin hij opgegroeid is. Hij moet breken met zijn familie en stam en het wagen, tot een heel nieuwe gemeenschap toe te treden, vertrouwend dat Jezus sterker is dan alle vijandige machten, die tegenover hem zullen komen te staan.

Wij kunnen er geen idee van hebben, hoe hevig die strijd kan zijn in het hart van een Bosneger, die zich altijd heeft gevoeld als een deel van een grote gemeenschap, die hem droeg en meehielp, voor zijn veiligheid te zorgen. Nu, zo lijkt het hem, komt hij te zweven boven een afgrond. Zullen de armen, die hem daar nu vasthouden, sterk genoeg zijn om hem te dragen?

Doch al is dit een ontzaglijk grote stap, dat er

mensen zijn die hem wagen, daarvan getuigen tal van christengemeenten in het oerwoud, waar nu kerkklokken luiden en de mensen oproepen tot bede en zang en om te luisteren naar Gods Woord.

Kerk in Ganzee. Bosnegergemeente

Het is een alleraardigst gezicht om zulk een gemeente bij elkaar te zien. Zelfs de allerkleinste kinderen komen mee. Wat niet lopen kan, wordt door de moeder gedragen. Soms zitten er hele rijen moeders met kleine babies, die helemaal niet storen. Zij blijven zoet aan moeders borst.

De kinderen, die zelf kunnen lopen, komen ook zelf in de kerk. Vooraan zitten de heel kleine op een heel laag bankje. Ze zitten rustig met hun handen gevouwen op hun dikke buik en kijken heel ernstig naar de predikant. Het gebeurt wel, dat er centje in slaap valt en van de bank op de grond

rolt. Dat hindert niets. Hij blijft dan rustig daar liggen slapen, tot dat de dienst voorbij is. Grotere kinderen die dreigen in slaap te vallen, worden door een kerkdienares wakker geschud. Helpt dit niet, dan moeten zij staan om wakker te blijven. Zou een kind zich schuil houden en niet in de kerk komen, dan gaat een ouderling met een lange stok buiten zoeken en als hij het gevonden heeft, wordt het in de kerk gedirigeerd met een paar flinke slagen met de stok en misschien ook aan het oor getrokken. In de kerk horen zij, en daar moeten zij zijn. Basta!

De laatste jaren gebeurt het nu telkens, dat opperhoofden en dorpschouwen, die zelf heidennen zijn, om christelijke scholen vragen voor hun kinderen. Zelf hebben zij de moed niet, met het heidendom te breken. Maar zij wenschen toch, dat de kinderen door christelijk onderwijs te ontvangen, verlost zullen worden van het droeve lot, waaronder zij zelf gebukt gaan, en gelukkiger zullen worden dan zij het zelf zijn. Zo heeft de Zending der Broedergemeente nu op verschillende plaatsen in het oerwoud Internaten opgericht, waar heidense kinderen ondergebracht zijn en een christelijke opvoeding genieten.

Het is wonderlijk, deze kinderen daar te horen zingen van en bidden tot de Heiland, Wien zij hebben Ieren liefhebben, terwijl hun ouders thuis in de dorpen nog hun afgodische feesten vieren en de geesten met een bevend hart dienen.

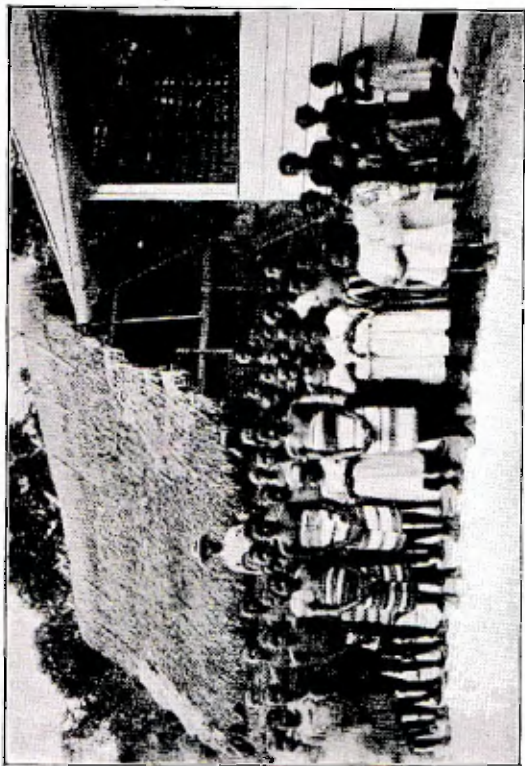
Maar het wordt tijd, dat wij een bezoek brengen aan een christengemeente, om te zien, hoe de zwarte christenkinderen van het oerwoud leven.

Voor dat wij echter bij het christendorp komen, lossen onze roeiers drie schoten in de lucht, die als een donderslag door het oerwoud rollen en zo ook het christendorp bereiken, waarvan wij enkele kilometers ver verwijderd zijn. Dat is ons telegram,

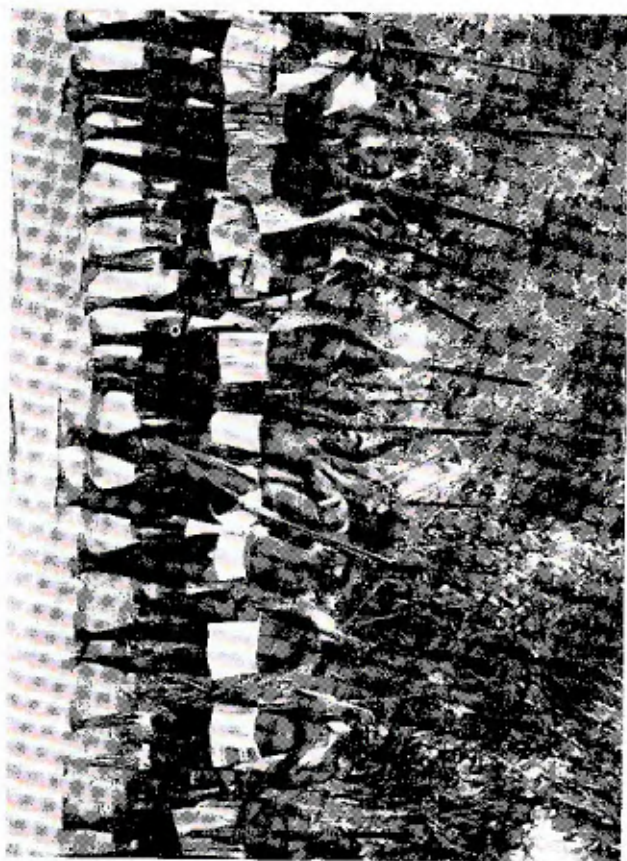
dat zo begrepen moet worden : „Wij komen en zijn nu daar en daar !” Een ogenblik wachten wij in spanning op antwoord, en lang duurt het niet, of wij horen drie schoten van die kant door het bos rollen. Dat betekent : „Wij zijn gereed u te ontvangen !”

De kerkklokken in het dorp worden geluid en de mensen haasten zich naar hun hutten om zich te kleden, want in het dagelijks leven en bij hun werk dragen ook de christenen zo goed als geen kleren. Spoedig komen zij nu te voorschijn met keurige en kleurige lendendoeken en doeken over de schouders. Zelfs de kinderen, tenminste de schoolkinderen, komen enigszins „gekleed” voor de dag. Trouwens op school mogen zij ook nooit naakt komen, vooral de grotere kinderen niet. Onder het klokgeluid van de kerk stroomt nu alles naar de rivier toe in afwachting van het grote ogenblik, dat de boot met de „bakras”, de blanke mensen, die komen van de overkant van het grote „zoutwater”, zal aankomen en zij gereed moeten staan om hem te begroeten. De meesten zijn wit gekleed, maar het dorpshoofd is in zwart uniform en ook de inheemse voorganger is deftig in zwart. De kinderen, behalve de kleine, die nog niet naar school gaan, hebben een hemd of een japon aangetrokken. Zo staan zij daar en wachten het grote ogenblik af.

Nu zijn wij zo dicht bij, dat wij de kerkklokken kunnen horen. Een van onze roeiers haalt een „trompetje” te voorschijn, dat hij zelf heeft gemaakt. Daarmee „toetert” hij nu weer een telegrammetje, dat verkondigt, dat wij heel dicht bij het dorpje zijn. En nu zien wij om de hoek van de rivier een boot komen. Daar zitten grote jongens en meisjes in, ieder met een pagaai. Pijsnel schiet de boot over het water ons tegemoet. Ze hebben kleine vlaggetjes bij zich, waar zij nu mee zwaaien, ter-

Prachtig klinkt hun welkomstlied

Klaar voor de welkomsttoet

wijl zij een welkomstlied aanheffen. Prachtig zingen zij. Wij worden ontroerd tot in het diepst van ons hart. Hier midden in dit eindeloze oerwoud, hier in deze wereld van boze geesten en demonen zingen kinderen blijde liederen van hun Heiland! Wie dat niet eerder meegemaakt heeft, zoekt naar woorden om de gevoelens uit te drukken, die hem overweldigen.

Maar nu draait de boot om en verdwijnt met grote snelheid weer in de richting van het dorp. Dat was immers maar een eerste begroeting. Spoedig zullen wij nog wat anders beleven.

Daar gaat onze boot om de hoek van de rivier en nu zien wij de zendingspost vóór ons liggen. Een kerktoren verheft zich boven de struiken en de huizen en hutten liggen er open en bloot, niet zoals bij de heidenen, waar van het dorp niets te zien is van uit de rivier, omdat zij anders bang zijn, dat de boze geesten te gemakkelijk het dorp binnen zullen komen.

En nu — wat gebeurt er toch? Zij schieten naar ons met echte geweren. Het water spuit in de lucht rondom onze boot. Onze roeiers grijpen ook naar hun geweren en „beantwoorden” fanatiek het vuur. Het is een oorverdovend lawaai, en wie dit nooit eerder meegemaakt heeft, zou denken, dat daar op de oever wilde woestelingen stonden, die ons wilden verdrijven of vermoorden. Doch zó is het niet. Het is „vreugdevuur”, dat wij hier meemaken. Het is hun manier om hun grote blijdschap te uiten. Voor dat doel heeft Prins Bernhard immers ook een echt kanon aan een van onze christendorpen geschonken om daarmee echt hun vreugde uit te kunnen knallen!

Nu houdt het schieten op, en de gemente, die op de oever vergaderd is, heft een machtig lied aan. Zij

zwaaien met doeken, met vlaggetjes, met palmtakken. Het lied is vierstemmig. Wat zingen zij toch mooi. Van alle mensen zijn de Negers wel de beste zangers. Het ene lied volgt op het andere. Zij kennen ze van buiten; ook de kinderen, die vooropstaan, zingen krachtig mee. Nooit zouden wij een

Megen wij U helpen, masra ?

meer indrukwekkende begroeting kunnen meemaken dan door zulk een christengemeente in het eindelijk verre oerwoud van Suriname. Het is onvergetelijk.

Nog krijgen wij geen kans om aan wal te stappen, want nu springen de kinderen in het water en zwemmen naar ons toe. Het is een wedstrijd, wie eerst bij onze boot is om ons de hand te drukken.

Nog steeds luiden de kerkklokken, terwijl wij de oever opklimmen en beginnen de grote schare van

blijde zwarte Broeders en Zusters de hand te drukken. Samen gaan wij dan het dorp in naar het zendingshuis, waar nog eens een lied wordt gezongen, voordat zij weer uit elkaar gaan, totdat de kerkklokken hen bijeenroepen voor een dienst in de kerk.

En daar staan wij nu en kijken deze mensen aan. Onze gedachten gaan ver terug, honderd jaren, bijna tweehonderd jaren, toen de eerste zendelingen hier dit oerwoud binnendrongen. Wat scheen toch toen alles hopeloos. De ene zending na de andere stierf, soms na slechts enkele maanden. Het leek een onmogelijkheid, hier in deze donkere wereld een gemeente van Jezus op te bouwen. Maar het wonder is gebeurd. Eerst kwam het opperhoofd Arabini tot bekering. Toen kwam de Bosneger-profeet, Johannes King, door God zelf op wonderlijke wijze geroepen, en bracht het Evangelie van Jezus door heel het land heen, maar vooral tot zijn eigen stam, die de Saramaccarivier bewoont, de Matowarries. Nu zijn er tal van gemeente aan al de rivieren, zoals wij er hier een bezoeken.

Wat zien die mensen er keurig, schoon uit. En ook hun dorp is zo schoon, dat moeilijk elders in de wereld zulk een zindelijk, schoon dorp te vinden zou zijn. En aan de huizen lezen wij spreuken of lievelingsteksten van hen, die erin wonen. Het geheel maakt een buitengewoon prettige indruk.

Doch wij kijken nu vooral naar de kinderen. Wat zien ze er schattig uit. Vele vrouwen hebben een mollige, zwarte krullebol op haar arm, die er benauwd naar de witte mensen kijkt en zijn moeder stevig vast houdt. Voor hen is een witte man hetzelfde, als wanneer hier bij ons een zwarte, naakte Bosneger zou proberen, een klein kind op zijn arm te nemen. Wat zou ook zulk een kind van angst

schreeuwen en zijn moeder beet pakken. Dat doen deze kinderen natuurlijk ook. Hun hele lichaam heeft van angst.

Daarentegen zijn de grote kinderen helemaal niet bang. Zij hangen zelfs aan ons en volgen ons overal, waar wij gaan en staan. Zij hebben immers meer eens een Blanke gezien en weten, dat wij geen gevaarlijke tovenaars zijn. Zij helpen ons met alles, dragen onze bagage, spannen onze hangmat, maken vuur voor ons om op te koken, brengen water uit de rivier en proberen ook wel wat vissen voor ons te vangen.

Christengemeente in het verre oerwoud

Zij en wij voelen direct, dat wij bij elkaar horen. De wereld, die tussen hen en ons lag, is voor een groot gedeelte weggevallen door het Evangelie, door Hem die onze en hun Heiland is.

De school is een open hal, waar het flink doorheen kan waaien. Daar zitten zij nu keurig op hun bankjes, en hun donkere ogen rusten ernstig en vragend op ons. Wij vragen hun allerlei uit de Bijbelse geschiedenis. In de meeste gevallen antwoorden zij vlug en correct. Zij zeggen hele psalmen en ook gedeelten uit het Nieuwe Testament op. Zij kennen een schat van liederen uit hun hoofd. Trouwens boeken hebben zij niet veel. Die ontbreken bijna overal in onze boslandscholen, en dat geldt

Schoolkinderen begroeten ons

voor alle vakken. Op sommige plaatsen is het zelfs zo, dat alleen de onderwijzer een boek heeft. Maar dat blijkt geen grote belemmering te zijn om hun toch de nodige kennis bij te brengen, niet alleen van de Bijbelse vakken, maar ook van rekenen, lezen, schrijven en zingen.

Sommigen hebben heel intelligente gezichten en geven ook blijk van zeer begaafd te zijn. Er zou uit vele van deze kinderen heel wat kunnen groeien, als zij de kans kregen verder te studeren. Misschien zal dit ook spoedig bereikt worden.

Na de school voeren zij allerlei spelletjes voor ons op. Ja, deze kinderen kunnen heus spelen, en zij kunnen ook lachen. Met grote belangstelling kijken wij naar al de spelletjes, die zij ons hier te zien geven. Hier zien wij weer echte kinderen met blijde, stralende ogen, kinderen die niet naar rechts en links kijken uit vrees voor loerende geesten. Een van hun spelletjes, die zij met gezang begeleiden, eindigt met het refrein, dat telkens herhaald wordt : Jezus laat ons nooit alleen, nooit alleen ; Jezus laat ons nooit alleen, nooit, nooit alleen. En daarbij klappen zij in de handen, huppelen heen en weer, gesticuleren met hun armen, ja eigenlijk met hun hele, mooie lichaam, want mooi zijn ze heus, deze zwarte kinderen van het oerwoud.

Wanneer wij dit alles hebben gezien, dan begrijpen wij, dat de heidenen, die naar deze kinderen komen kijken, vol verbazing zich afvragen, hoe dit alles mogelijk is. Hier zien zij blijde, vrije kinderen, wier ogen en hele leven hun vertellen van de grote bevrijding, die zij hebben beleefd, van een heel nieuwe wereld, waarin zij zijn komen te leven. En daarbij is hun geen ongeluk overkomen. Djoekamojé of welke andere geest ook heeft hen niet gedood, ziek of krankzinnig gemaakt. Ook hun familie is door geen ongeluk getroffen. Hoe dit mogelijk is, begrijpen deze arme, blinde, door de Boze gebondene heidenen niet. Maar zij zien dit wonder en staan voor de grote vraag : Als dit met deze kinderen mogelijk is, zou het dan niet ook voor onze kinderen mogelijk kunnen zijn, dat ook zij deze vrijheid

deze blijdschap, dit geluk deelachtig werden?

Dan komen zij eerst schuchter vragen om een school. Langzamerhand wordt dat vragen een dringend verzoek. Nu is het op sommige plaatsen zelfs zo, dat zij ons dwingen om hun kinderen te nemen. Zelfs heidense opperhoofden, die midden in het heidendom staan en leven, doen nu mee en roepen om scholen en internaten, waar hun kinderen kunnen worden opgenomen en zó worden, als zij in deze scholen zien.

Hier wordt op dringend verzoek van het heidens Opperhoofd een zendingspost met internaat gebouwd

Maar het kost zoveel geld om al deze scholen en internaten te bouwen, al zijn deze maar heel primitief. En dat geld heeft de Zending niet, tenzij dat het geschonken wordt. De Zending kan alleen zó veel doen, als waartoe de vrienden van de Zending

haar in staat stellen. Nu zijn daar reeds kindertehuizen voor Creoolse, Javaanse en Hindoestaanse kinderen, waar meer dan tweehonderd kinderen worden onderhouden en opgevoed. En dan is er het Zendingshospitaal in het oerwoud, en even buiten Paramaribo ligt de Melaatseninrichting Bethesda, waar bijna tweehonderd melaatse mensen, waaronder meer dan zestig kinderen, worden verpleegd. Dit laatste in samenwerking met de andere Protestantse kerken en onder eigen financieel beheer.

Maar daarmee zijn wij nog niet klaar: dertien duizend kinderen bezoeken reeds onze scholen en van jaar tot jaar stijgt het aantal kinderen, zodat bijna al onze scholen te klein zijn, soms zelfs veel te klein, zodat er bijgebouwd moet worden. Maar het ergste is, dat er o zo vele plaatsen zijn, waar helemaal geen school is, waar zij reeds zo lang er om hebben gevraagd, maar waar zij nog steeds moeten wachten, jaar in en jaar uit, omdat er geen geld is om nieuwe scholen te bouwen.

Maar nu komen deze zwarte kinderen van het oerwoud aan de Nederlandse kinderen hun nood vertellen, een nood zo groot, dat wij er geen besef van kunnen hebben, omdat wij nooit zullen kunnen begrijpen, wat het zeggen wil om in zulk een duisternis te leven, waar zij altijd omgeven zijn door een heirleger van boze geesten, die hen ongelukkig willen maken of hen zelfs willen doden. Nu vragen zij ons, hen te willen helpen aan scholen en internaten, waar zij de Heiland kunnen leren kennen en Hem dienen, waar zij net zo gelukkig kunnen worden als de kinderen hier, waar zij kunnen leren spelen, lachen en zingen.

Wie zou tot zulk een kind durven te zeggen, dat hij daar niets voor missen kan, geen kwartje, zelfs geen stuiver?

Wie zou zulk een kind met lege handen weg dur-

Zij komen ons hun nood vertellen....

ven te sturen, als het ons kwam vertellen van al de vreselijke dingen, die zij van af hun geboorte daar mee moeten maken van geesten en duivelsdienst, van al het geestelijke lijden door angst en benauwdheid, maar ook van al het lichamelijk lijden, waar-

Wie zou kunnen weigeren om te helpen, als deze kinderen kwamen vragen....

onder duizenden kinderen bezwijken en waarvoor de ouders in hun onwetendheid geen andere hulp kennen dan de tovenaars met zijn verschrikkelijke praktijken, waardoor hij de boze geesten, die volgens hem het lichaam zijn binnengedrongen, tracht te verdrijven. O, als wij eens zulk een ziekenbehandeling

deling moesten bijwonen, wij zouden huiveren van schrik en het nooit meer vergeten. Die kinderen vergeten het ook niet. Want zij moeten het dagelijks mee aanzien en vaak zelf ondervinden. Eerst wanneer het Evangelie daar doordringt en de mensen vrijmaakt van de vrees voor de geesten en van al de domme dingen, waarin zij nu vastzitten, zal dat anders worden.

En als zulk een kind ons nu kwam vertellen, wat het mee moet maken, iedere keer als „de geesten“ een broertje of zusje van hen weg nemen, hoe grenzenloos bedroefd de moeders dan zijn, hoe zij het uitgillen van verdriet, heur haar uitrukken, de kleren verscheuren, heen en weer rollen op de grond en de vreselijke klanken „woe, woe“ uitstoten en daarbij roepen: „Waarom nemen zij toch onze kinderen weg? Wat hebben wij toch gedaan, dat wij zó gestraft moeten worden?“

Dan staan al de andere kinderen van angst te rillen. Het is zo vreselijk om aan te zien.

Ja, maar zij konden ons nog meer vertellen van nood en dood en lijden en duisternis, die zij daar dagelijks meemaken. Doch zij vinden daar geen woorden voor, dan zouden zij een kind moeten meenemen, dat bijna opgevreten is door de vreselijke ziekte, die wij daar yaws noemen, of door melaatsheid, of door wormen, waar sommige kinderen zo vol van zitten, dat zij niet alleen langzaam sterven, maar er soms ook van stikken en dat de ouders dan niet durven te helpen, omdat zij menen, dat het boze geesten zijn, die hen doden.

Nu willen zij echter niet meer van al die akelijke dingen vertellen, alleen maar aan alle kinderen hier vragen, trouw mee te helpen op school, thuis, bij kennissen en vrienden om liefde voor het werk onder

de kinderen van het oerwoud te wekken. Zelfs een kind, kan in dat opzicht heel veel doen, zodat zij er zelf verbaasd van staan en stralend van blijdschap soms grote sommen geld kunnen afdragen aan het Zeister Zendingsgenootschap, dat er dan voor zorgt, dat het in Suriname gebruikt wordt voor scholen, internaten, medische hulp aan de lijdende mensheid, en verkondiging van het Evangelie in alle talen, die daar gesproken worden.

Zij wachten . . .

Al de nood, waarvan wij hier gehoord hebben, komt voort uit het feit, dat zij God en de Here Jezus niet kennen, niet weten dat er Iemand is, die sterker is dan alle vijandige machten, die hen omgeven en die hen liefheeft, redden en bewaren wil en kan.

„O, is er zo Iemand?“ vroeg een jongen van ca.

tien jaar ons verbaasd. „Waar woont Hij en hoe moeten wij Hem vinden en dienen?”

Wij vertellen hem van God, onze Vader in de hemel, die alles geschapen heeft, alles kent en weet, alles doen kan, wat Hij in Zijn liefde voor ons doen wil. En dan vertellen wij hem, dat God Zijn geliefde Zoon heeft gezonden in de wereld om voor ons te lijden en sterven en onze Heiland en Verlosser te worden, en dat God nu wil, dat alle mensen in Hem geloven en dan eeuwig gelukkig worden.

Zijn ogen werden hoe langer hoe groter. Toen liep hij weg; wij dachten dat hij geschrokken was van een God, die alles zien kon, alles wist. Dat was hij wel ook eerst. Maar toen hij hoorde, dat die God hem nog meer lief had dan enig mens op aarde, week de angst en maakte plaats voor verbazing.

Maar waarom liep hij nu weg? Dat zouden wij spoedig ontdekken, want het duurde niet lang, of hij kwam terug met een heleboel andere jongens, die eerst waren weggelopen. En nu zaten zij daar en luisterden naar al wat wij hun te zeggen hadden over hun en onze Heiland. Wij leerden hun ook een eenvoudig gebed. Zij wilden weten, hoe zij moesten staan, zitten of liggen, als ze dat opzegden. Hoe verbaasd waren zij te horen, dat dát er niets toe deed; zij mochten het staande, zittend of liggend doen; zij mochten het zelfs doen, als zij roeiden op de rivier of aan het vissen of jagen waren, als zij het maar met hun hart deden.

Maar de naam Jezus was zo moeilijk te onthouden. Die hadden zij ook nooit eerder gehoord.

„Mogen wij ook een school krijgen, waar wij veel van Hem kunnen leren?” was de laatste vraag, die ons vriendje tot ons richtte, toen wij zijn dorp verlieten. Dat is dezelfde vraag, die wij op zo vele plaatsen in het oerwoud en daarbuiten in Suriname

horen, zonder dat wij er een antwoord op kunnen geven.

Wij drukten de jongen stevig tegen ons aan en antwoordden : „Bid den Here Jezus daarom !”

Nu zijn jaren voorbij gegaan, sedert wij afscheid nemen van deze jongen. Er is nog geen school daar gekomen. Of hij ooit later weer een zendeling heeft ontmoet, die hem van den Here Jezus vertelde, weten wij niet. Hij is nu geen kind meer, maar een jonge man van ca. zeventien jaar.

Zij wachten nog. Waarom ?

Omdat er nog geen geld genoeg is om het werk uit te breiden.

Willen wij allen nu ons best doen, opdat zij niet zullen moeten blijven wachten, totdat... ja misschien totdat het te laat is en de deuren, die God nu heeft doen opengaan, weer dichtgaan, en wij er niet meer binnen kunnen met het Evangelie.

De Here heeft voor een ieder van ons een taak, die wij met onze kleine krachten en middelen voor Hem en voor onze medemensen mogen doen en dus Zijn medewerkers mogen zijn bij de uitbreiding van Zijn Evangelie, dat licht en bevrijding, vreugde en geluk brengt, overal waar het ontvangen wordt. Een ieder, groot of klein, die oprecht tot Jezus zegt : Here, hier ben ik, gebruik mij !”, die wordt ingeschakeld in het grote leger, dat achter Jezus aan van overwinning tot overwinning mag trekken, totdat het Koninkrijk van Jezus van zee tot zee, over heel het wereldrond zal zijn, en Hij zal heersen over al wat leeft.

Dan zal ook alle nood en al het lijden van de kinderen in het oerwoud van Suriname voorbij zijn, en ook daar zal aller knie zich buigen voor Jezus, en zij zullen Zijn naam nooit meer vergeten, want

die naam zal dan boven alle naam zijn en van aller lippen zal het loflied klinken :

Jezus, Jezus, Uw naam zij de eer,
want Gij zijt der mensen en engelen Heer !

Van dezelfde schrijver zijn de volgende boeken verkrijgbaar :

Suriname, land mijner dromen, 3de druk	f 4 90
Tani, het godenkind, 3de druk	„ 3.90
De gevloekte Plantage	„ 3.90
De gebroken Tomahawk, 3de druk	„ 2.90
Van Strijd en Overwinning	„ 0.65
Graaf v. Zinzendorf, de man die maar één passie had	„ 3.90
Geeft gijlicden hun te eten	„ 1.—
Wat het Surinaamse oerwoud ons vertelt	„ 0.65
De Boef	„ 0.65
Swititaki	„ 0.65
Het leven en sterven der Bosnegers	„ 0.65
Waar kindertranen worden gedroogd	„ 0.65
Doffie, de grootste rakker van Paramaribo	„ 0.65
Kleine Rakkers	„ 0.65
Laat de kinderkens tot Mij komen	„ 0.65
Akoeba	„ 0.65
Langs diepe paden	„ 0.65
Erdmuthe Dorothea gravin v. Zinzendorf	„ 0.65
Hans Egede	„ 0.65

Postrekening No. 24696

Zendingsgenootschap Evang. Broedergemeente - Zeist
